

ԱՊԱԳԻՆՅ

ԽԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2454 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2024
• VOL. XLIII, NO 2454 • 30 SEPTEMBRE 2024 • MONDAY, 30 SEPTEMBER 2024

KOMITAS
SALON FUNÉRAIRE

Entrusted for over 25 years

Journey Home™ coverage included with new pre-arrangement contracts* (\$595 value)

www.komitas.ca   (514) 331-0400

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԵԼԱՆԻ ԺՈՒԻ ԿԱՏԱՐԱԾ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՄԲ Լ. ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՅՈՆ ԿԸ ՄՆԱՅ ՉԼՈՒԾՈՒԱԾ

Գանատայի արտաքին գործերու նախարար Մելանի Ժոլին Լեռնային Ղարաբաղի հայաթափման առաջին տարեկիցին առիթով հանդես եկած է յատուկ յայտարարութեամբ:

Նախարար Ժոլիի յայտարարութեան մէջ ըսուած է. «Անցեալ շաբաթ լրացաւ մէկ տարին, երբ Ատրպէյճանը սանձազերծեց ռազմական գործողութիւն Լեռնային Ղարաբաղի մէջ՝ դարեր շարունակ հայերով բնակեցուած տարածաշրջանին մէջ: Այս գործողութեան հետեանքները ծանր էին, անոր հետեանքով աւելի քան 100000 խաղաղ բնակիչներ, այդ շարքին 30000 երեխայ, բնիտեղահանուեցան Հայաստան՝ երկրին մէջ յառաջացնելով մարդասիրական կարիքներու արագ աճ:

«Ատրպէյճանի կողմէ չարդարացուած ռազմական գործողութեան նախորդած էր Լաչինի միջանցքով մարդասիրական ապրանքներու անցման իննամսեայ շրջափակումը, ինչ որ խախտած էր Արդարադատութեան միջազգային դատարանի ժամանակաւոր միջոցի կիրառման մասին որոշումը:

«Գանատան համերաշխ է այս ճգնաժամէն տուժած մարդոց հետ եւ երախտապարտ է Հայաստանին իր դռները բանալու համար: Այդ իսկ պատճառով 2023 թուականին մենք աւելի քան 3,9 միլիոն տղարի մարդասիրական օգնութիւն յատկացուցած ենք Լեռնային Ղարաբաղի մէջ ստեղծուած իրավիճակէն բխող հրատապ կարիքները լուծելու համար:

«Գանատան կը շարունակէ կոչ ընել եւ աջակցիլ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ համապարփակ խաղաղութեան պայմանագրի կնքման ուղղուած բովանդակալից բանակցութիւններուն, ինչպէս նաեւ կողմերուն միջեւ երկխօսութեան եւ վստահութեան ամրապնդման միջոցառումներու շարունակման՝ այս տարածաշրջանի ժողովուրդին համար արդար եւ տեսական խաղաղութեան համար:

«Գանատան բազմիցս կոչ ըրած է անվերապահօրէն ազատելու 2020թ Ղարաբաղեան պատերազմի բոլոր հայ ռազմագերիները: Մենք նաեւ կը շարունակենք կոչ ընել ազատ արձակելու Ատրպէյճանի կողմէ կամայականօրէն ձերբակալուած բոլոր հայերը:

«Գանատան կ'աջակցի Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրի բանակցային քաղաքական լուծման եւ կ'աջակցի ուժի չկիրառման, տարածքային ամբողջականութեան յարգման սկզբունքներուն եւ ինքնորոշման իրաւունքին՝ այս տարածաշրջանի ժողովուրդին համար արդար եւ տեսական խաղաղութեան հասնելու բանակցութիւններուն մէջ: Սա պէտք է ենթադրէ հայ խաղաղ բնակիչներու վերադարձի անվտանգ եւ արժանապատիւ իրաւունքը, երաշխաւորէ մարդու իրաւունքներու եւ քաղաքացիական կենսամիջոցներու պաշտպանութիւնը եւ տարածքին մէջ հայկական մշակութային ու պատմական վայրերու պահպանումը»:

Artsakh Was Certainly Not a Dream nor an Illusion: Armenia and Diaspora Cooperating Must Plan Its Resurrection

By Dr. Arshavir Gundjian, C.M., published in The Armenian Mirror-Spectator

This September 19 marked the sad anniversary of the short-lived glorious independent Artsakh's tragic end. The purpose of this article is to develop the seeds of a serious and planned strategy in order to put Artsakh on a realistic trajectory towards resurrection, based on the use of all the resources that the Armenian world can provide.

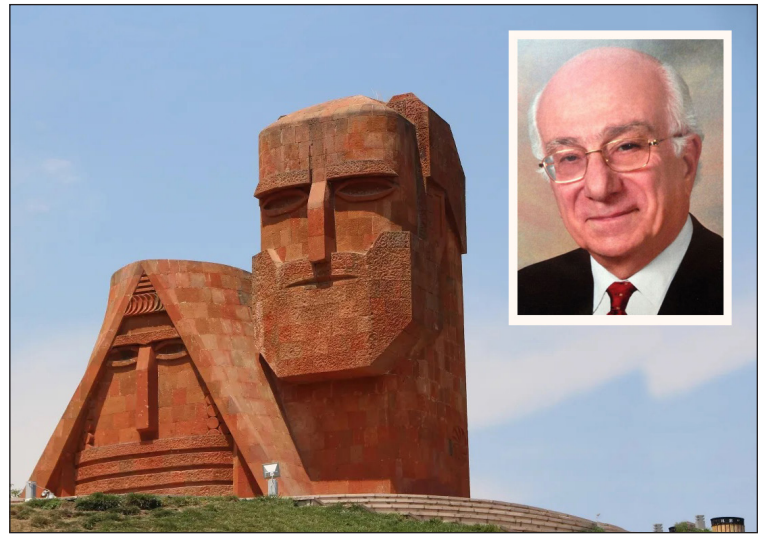
As I was putting down the last words of my thoughts in my draft of this article, I received and read with great interest the most pertinent article that my good friend and international law expert Philippe Raffi Kalfayan had just published in this paper, entitled "Analyzing Legal Options for the Return of Artsakh Armenians, on First Anniversary of Ethnic Cleansing."

As I have no pretensions of any legal expertise, I was delighted to confirm that my entirely pragmatic approach as a longtime community leader ran on a parallel course fundamentally consistent with Kalfayan's legal arguments and would benefit from all of Kalfayan's legal prescriptions. My current article exhorts Armenians to push their efforts further. Examples of conflicts throughout the world indicate that efforts based on mere legal justification do not lead in practice to justice prevailing.

Artsakh was certainly not a mere dream, nor an illusion. Independent Artsakh was a vivid reality which was achieved in 1994. It provided from that moment on, unprecedented stamina, optimism, enthusiasm and national pride for the Armenian world, which lasted for almost three decades. It became a lighthouse radiating pride to all, especially to young Armenians across the planet, in the wake of Armenia's independence in 1991. Many fiery patriotic songs, dances and poems about Artsakh have filled the classrooms of Artsakh, Armenia and the diaspora's Armenian schools, and over the years, brought tears to the eyes of thousands at almost any Armenian gathering or event.

This was the fruit of a difficult and victorious – arguably even holy – war of a kind that Armenians had not experienced for several centuries. Though this may sound like some kind of idealized exaltation, it genuinely evokes the mindset of Armenians in the nineties of the last century.

"Artsakh-e meren eh!" was the slogan that rang out in the streets and squares of Armenia in early 1988. Hundreds of thousands of Armenians raised their fists defiantly, encouraged by the prevailing Perestroika mood across the USSR. That mood spread like wildfire across the continents to the different corners of the diaspora, following a crusade headed by the likes of Zori Balayan touring its largest communities. The author of this article recalls one such defiant big protest in Montreal, Canada, which he headed, together with religious and lay community leaders of all organizations of this vibrant community. It took place in front of

the austere and intimidating General Consulate of the USSR in Montreal, where the initial weak attempts of the consul general to qualify the Karabakh movement as "hooliganism" was quickly squelched by our uncompromising demand for justice and freedom for the multimillennial Armenian Artsakh.

The entire Artsakh saga of those years is well recorded and documented. After a referendum, in line with the laws of the land of that time, held in Artsakh in December 1991, and then a victorious liberation war, which stopped with a ceasefire in 1994, Artsakh became a legitimate independent republic. However, the recognition of this independence was withheld by the inconvenienced international community. For some still not satisfactorily explained reason, that independence was not even recognized by the independent Republic of Armenia itself, even though the latter had been the staunchest ally and even leader of the Artsakh liberation war.

It is now evident that all the arguments that were offered over the years by all the successive authorities both in Armenia and Artsakh to justify such a hesitant and cautious Armenian policy were misguided and fruitless in providing any so-called "expected strategic benefits" to the cause of Artsakh. Quite to the contrary, it can now be justifiably argued that the Armenian hesitance and reluctance to promote and outright defend the independence of Artsakh, right from the very beginning, has actually led to its ill fate, which ended with the final blow brought by the genocidal complete evacuation of some 120,000 Artsakh Armenians within 24 hours, on September 19, 2023.

Today, one whole year beyond that latest Artsakh catastrophe, the big elephant in the room is the haunting question as to what's next for Artsakh.

Both the uneasy silence on this critical issue maintained by the present authorities, as well as the random noisy attempts of protest made by different groups in Armenia, are in fact signs of uncertainty and inability to propose a clear answer to this fundamental and persistent question. Certainly, silence, vagueness as well as mere

Cont'd on page 8

ՈՐՈՒՂ ՆԱՅԵՆԷ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՉՔԵՐԻՆ, ՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐ ԿԵՐՏԵՆԷ

Հողը հարուստներն են տնօրինում, իսկ հայրենիքի տերն ու պաշտպանը աղքատներն են: Հին արեւելեան ասացուածք

Մեր քաղաքական դերակատարները միաբերան թե՛ աշուն էին կանխատեսում, սակայն Սեպտեմբերը կիսունց, իսկ անակնկալ անորոշութիւնները դեռ առջեւում են: Գուցէ ինքս եմ կեանքից յետ մնացել. շշմած կանգնել եմ ժամանակների մեծ խաչմերուկում, որտեղ ներկան շրջուց եւ անցեալը սուրաց` ապագան հեծած: Ակամայ մտածում եմ` մի հետեւի մեծամասնութեանը, միշտ չէ որ նա իրաւացի է, ատելի լաւ կը լինի հետեւել ճիշդ ճանապարհին, քանզի ազնուութիւնը` կեանքում միակ բանն է որը երբեք չի արժեզրկուում: Կեղծարարներին էլ հանդուրժում են, բայց չեն սիրում: Դա պետք է ամէն ոք իմանայ: Հիմա էլ հին ու նոր դեմքեր դէպի եւրոմիութիւն գնալու հարցով հանրաքուէի կոչեր են հնչեցնում: 200 տարի առաջ էլ հայերի տափակ ուղեղներում կաթեցրին այն միտքը, որ ատելի լաւ է Ռուսաստանի գուբերնիա դառնայ, քան` թուրքական վիլայեթ ու այդ ժամանակներից ռուսն ու թուրքը պարբերաբար վնասում, կոտորում ու վտարում են մեզ մեր հայրենիքից: Իսկ ես մտածում եմ, որ Հայաստանը ինքնիշխան պիտի մնայ, տեր կանգնի իր հայրենիքին ու արժանապատուութեանը: Իսկ որ ոմանք ահաբեկում են, թէ Հայաստանն ինքնաբաւ չի եւ չի կարող ինքնուրոյն լինել, ապա յստակ է, որ մեր օրերում ոչ մի երկիր էլ բացարձակ ինքնաբաւ չի: Հետեւաբար, որպէս մեր մոլորակի ժողովուրդների ընտանիքից, մենք պիտի կարողանանք դրա արժանապատիւ անդամներից մէկը լինել, արձագանգել այդտեղ ընթացող գործընթացներին, փորձել բարեկամանալ բոլորին եւ դրանից օգուտներ քաղել ի շահ ժողովրդի:

Ուքրաինական բանակի յարձակումը ՌԴ Կուրսկի մարզում, անսպասելի եւ անկանխատեսելի էր բոլորի համար: Սակայն խնդիրը ոչ թէ անսպասելիութեան եւ անկանխատեսելիութեան մէջ է, այլ ռուս-ուքրաինական պատերազմի յետագայ ընթացքի եւ հնարաւոր հետեւանքների գլոբալ ազդեցութեան: Ի հարկէ, տեսակետներն ու տեղեկատուութիւնն այնքան իրարամերժ են եւ հակասական, որ կռահել դէպքերի ընթացքը դառնում է բաւականին դժուար: Արեւմտեան կենտրոնները փառաբանում են ուքրաինական բանակի գործողութիւնները, յայտարարում, որ ռուսները հիմա պիտի մտահոգուեն ոչ միայն ազգային անվտանգութեամբ, այլեւ անվտանգ ազգութեամբ: Ռուսական աղբիւրներն այն համարում են ահաբեկչութիւն եւ արկածախնդրութիւն, որն ատելի է բարդացրել Քրեմլ վարչակարգի դրութիւնը: Կուրսկի համար մղուող պայքարի յետնախորքի վրայ շատերի ու նաեւ մեր համար զարմանալի էր Փոփիսի այցը Պաքո: Բայց այստեղ զարմանալի ոչ ինչ կայ: Կուրսկում ուքրաինական կամ ատելի ճիշդ ՆԱՌՕ-ի առաջխաղացումը կրում է ժամանակաւոր բնոյթ: Ինչքան էլ տեղիս գրանդակերները ուքրաինացիների գովքն անեն, որի առաջխաղացումը մեզ համար կամ եղած կամ չեղած, Արեւմուտքն ընդհանուր առմամբ տանուլ է տալիս:

ԱՄՆ-ն էլ շահագրգռուած չէ Իսրայէլի կողմից շարունակուող պատերազմի ընդլայնմամբ եւ մեծիցներ է ուղարկում Իրանին` Իսրայէլի վրայ հնարաւոր յարձակման բացառման ցանկութեամբ: Իսրայէլը հասկանալով, որ ԱՄՆ-ը կողմ է Գազայում զինադադարին, Ատրպայէճանից իր ուժերն է քաշում, որպէսզի սիրաշահի Իրանին: Զանգեզուրի «միջանցքի» պահանջի հարցով Արեւմուտքն Ատրպայէճանին ստիպում է խնդիրն ապագային թողնելու մասին յայտարարութեամբ հանդէս գալ: Երտողանն էլ իր եղբայր Ալիեւին հասկացնում է, որ առանց իրեն գրեթէ ոչինչ է, Նոյնիսկ Արցախի գրաւումը իր հետ կապելով եւ այլն: Կարծում եմ այս իրավիճակը յանգեցրեց նրան, որ փորձուած Փոփիսը ըշտապ սկսում է խփել Արեւմուտքի խաղաքարտերը: Ատրպայէճանն այս պարագայում կրկին համաձայնում է հայերի հետ հաշտութեան հարցը տեղափոխել կրկին «ռուսական հարթակ»: Մեր վերնախաւին էլ հասկացրին, որ`

1. Հայաստանը կրկին պետք է վերադառնայ «ռուսական» հարթակ:
2. Զանգեզուրեան ճանապարհը ինքն է վերահսկելու

Եւ եթէ հայերը ճիշդ գործեն` չի լինելու որեւէ արտատարածքային միջանցք: Ատրպայէճանն այս առումով խօսք չունի: Սահմանազատման հարցն էլ իր քաւորութեամբ է լինելու:

3. Յոյս մի կապէք Ռուսաստանի փլուզման հետ: Ուքրաինացիները չունեն մարդկային ռեսուրսներ, Արեւմուտքը Ուքրաինայի տեղը յաւերժ չի կռուելու:

4. Զելենսքին արդէն հասկանում է, որ Արեւմուտքն իրեն կը զոհաբերի, դրա համար ներխուժեց Կուրսկ, հիմա նրա ճակատագիրը ռուսների ձեռքում է: Նա համակողմանի խփում խաղաքարտ է:

Մեր գրածն ի հարկէ, ռուսասիրութիւնից չի բխում: Այդպէս կարող են մտածել յիմարներն ու ծախուները: Մենք ելնում ենք այն իրողութիւնից, որ փոխելով հարթակը` տուեցինք Արցախը դիմացը միայն կեղծ դատաւրճիչներ շահելով: Կորցրեցինք տաւուշեան գիւղերը, որոնք եթէ սահմանազատում էլ չլինէր, ապա նախկին կարգավիճակում էին այսօր: Ատրպայէճանը երբեք չէր համարձակուի առաջ գալ: Արեւմուտքը մեզ գցեց:

Ռուսներն էլ հնարաւոր է մեզ ատելի փոքրացնեն, եթէ ճիշդ չհասկանանք իրավիճակը: Յիշենք, թէ ինչ է ասել Նոյն Փոփիսը` «Քաղաքականութիւնը փոխզիջումների մշակոյթ է»: Եթէ սա հասկանանք, մեզ կը սկսեն յարգել: Իսկ մնացածը պատուախնդրութիւն դաշտից է: Ինքնավստահ Իլիամն համարեա ծնկաչոք է:

Ինչ ենք կորցրել, ինչի հետեւից ենք գնում: Կարելի էր տեսականօրէն դեռ ոտքի վրայ ենք:

Այսօր խիստ կարելի է չվախենալ եւ ամէն ինչ սկսել Նորից: Հարկաւոր է ըմբռնել, որ վերջակէտ դնելուց յետոյ մեծատառով է սկսում ամէն Նորը: Յիշել, որ հայի համար գիտելիքը զէնք է, ինքնահաստատուելու եւ ինքնապաշտպանուելու զէնք: Դէ ուրեմն գիտելիքներով զինուենք ազգովի: Թէ չէ ժողովրդավարութեան քողի ներքոյ դարձել ենք ծայրայեղ բամբասող եւ զրպարտող հասարակութիւն: Մէկի վրիպակը միւսի աչքին գերան է, իսկ սխալը` աչք հանող չօփ: Իսկ դա ծանր մեղք է: Պիտի սթափուենք եւ պայքարենք այս կործանարար շարիքի դէմ, իւրաքանչիւրս մեզ հաշիւ տանք մեր արածների համար, դառնանք ճշմարտախօս: Ըմբռնենք, որ նրբանկատութիւնը` երբեմն յիմարին յիմար անուանելու մեծ գայթակղութեանը դիմանալն է...

Մարդն ընդհանրապէս չի կարող մոռանալ լեզուի պատճառած վերքերը: Կտակարանը պատուիրում է ներել անգամ թշնամուն: Բայց թշնամու վերքն այնքան մեծ սպի չի թողնում, որքան բարեկամիւնը: Ամէն անգամ` առիթը հանդիպելիս, կամա-ակամայ գիտակցութեանդ մէջ կրկին արթնանում է յիշողութիւնը, եւ սիրտը ճմլում է ցաւագին: Ուրեմն` մարդն ի զօրու չէ ներելու այդ բառի քրիստոնէական իմաստով, քանզի հոգու մէջ խրուած մեխը, որ ներելու մեծագոյն ցանկութեամբ դուրս է քաշել, իր հետքը, այնուամենայնսիւ, թողել է: Նա ոչ թէ ներել է, այլ ուղղակի քիւսախնդիր չի եղել: Դա էլ մեծ առաւելութիւն է: Այդքանն էլ բաւական է մարդուն` հասկանալու, որ իր վիրաւորանքն էլ ուրիշի սրտում կարող է Նոյն հետքը թողնել, ուստի պիտի կարողանայ համբերատար լինել, խօսելուց առաջ ծանրութեթեւանել ասելիքի հետեւանքները, լաւ մտածել արձակած նետի պատճառելիք վերքի խորութեան մասին:

Սակայն ամէն ոք չէ, որ կարող է միջնել վերջ հաւատարիմ մնալ իր սկզբունքներին: Ամենահեշտը դիւրին եւ նպաստաւոր պահերին սրտաճմլիկ բառերով հաւատարիմ ձեւանալն է: Իսկ թէ ինչո՞ւ է այսպէս, որովհետեւ`

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՌՈՒՄԻՈՅ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. «ՂԺՈՒԱՐԻՆ ԱՅՍ ՇՐՋԱՆԻՆ ԵՐԲԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՆ ԿԸ ՄԱՐԹԵՆԷ ԿԱՅՈՒՆ ԱՊԱԳԱՅ, ՌՈՒՄԻՈՅ ՂԱՇՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂԱԾ Է ԵՒ ՄԻՇՏ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՀՀ-Ի ԿՈՂՔԻՆ»

Ռուսիոյ Դեսպանութիւնը շնորհաւորեց Հայաստանի քաղաքացիներուն ազգային տօնը Հանրապետութեան անկախութեան օրը: Այս մասին յայտնած են Հայաստանի Ռուսիոյ դեսպանութենէն: «Եղբայրական հայ ժողովուրդին տարածաշրջանի եւ աշխարհի համար դժուարին ժամանակներու մէջ կը մաղթենք կայուն ապագայ, արդիւնաւետ աշխատանք` ի բարօրութիւն երկրի եւ բարգաւազման: Ռուսիա եղած է, կայ ու միշտ պիտի ըլլայ դաշնակից Հայաստանի եւ անոր եղբայրական ժողովուրդին կողքին, ինչպէս մեզ պատգամուած է ընդհանուր հերոսական պատմութեամբ: Համոզուած ենք, որ Ռուսիոյ եւ Հայաստանի դաշնակցային փոխգործակցութեան և բազմաառար գործակցութեան հետագայ զարգացումը կը համապատասխանէ մեր երկիրներու ժողովուրդներու ակնկալիքներուն եւ շահերուն», ըսուած է ուղերձին մէջ:

ԱԳԱԳԷՅ
Շաբաթաթերթ

ABAKA

Hebdomadaire Arménien
Armenian Weekly ISSN 0382-9251

Publié par /Published by
Le Centre de Publication Tékéyan
825 rue Manoogian, Saint-Laurent,
Québec H4N 1Z5

Tél: (514) 747-6680 • FAX: (514) 747-6162
e-mail: abaka@bellnet.ca
www.tekeyanmontreal.ca

Պատասխանատու խմբագիր`
ՍԷՏԻՍ ՂԱԳՈՒՆԵՆ

Ծանուցումներու
նուիրատուութիւններու եւ
գրասենեակի պատասխանատու`
ՍԱԼԷՍ ՄԱՐԿՈՍԵՆ

Թորոնթոյի պատասխանատու`
ՄՍՏԱՌ Բ. ՄՍՏՈՒՐԵՆ

Canada
2nd Class \$80 (QC & ON)
1ère classe/first class \$150
U.S.A. 1st class (US) \$150
Autres pays/Other countries:
1st class (US)\$120
Per issue \$1.75

Dépôt légal: Bibliothèque du Québec

PM40015549R10945
TPS/GST - R119209294 • TVQ/PST #1006268699

Financé par le gouvernement du Canada
Funded by the Government of Canada

Canada

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ 33-ՐԴ ՏԱՐԵՂԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍԱՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ուրբաթ՝ 20 Սեպտեմբեր 2024-ի երեկոյան, մեծ խանդավառութեամբ յիշուեցաւ Հայաստանի անկախութեան 33-րդ տարեդարձը, Պոլսահայ Միութեան՝ վերջերս շքեղօրէն նորոգուած «Արամ Խաչատուրեան» սրահին մէջ:

Ձեռնարկը կազմակերպուած էր Պոլսահայ

Մշակութային, Նոր Սերունդ, Մշակութային եւ Թէքէան Մշակութային Միութիւններու միացեալ ուժերով:

Ներկաները յարգանքի եւ հպարտութեան համազօր զգացումներով մասնակցեցան, հայրենիքի քայլերգին, որմէ յետոյ բացման խօսք առաւ

Տիկ. Սոնա Լախոյեան (Chomedy riding-ի M.P.) եղաւ յաջորդ խօսք առնողը, որ ֆրանսերէնով ու հայերէնով շնորհաւորեց Հայաստանի անկախութեան տօնը, մատնանշեց, որ հպարտ պէտք է զգանք մեր Հայրենիքով եւ հրահրեց ներկաները պատրաստելու յաջորդ սերունդը, որ պիտի փո-

տայայտեցաւ, թէ Նոյնպէս հպարտ ենք, որ ազատ ընկերակարական (democratic) երկիր մը ունինք, ուր ընդդիմադիրներ՝ ազատ են յայտնելու իրենց դիտողութիւնները: Նոյնպէս պրն. ԱՖէ-եան շեշտեց ըսելով, որ սփիւռքահայութենէն կ'ակնկալուի, թիկունք կենալ այս պատանի ան-

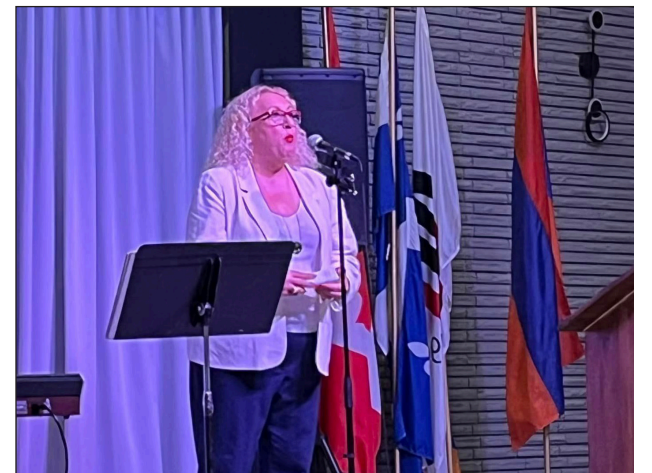
Թէքէան Մշակութային Միութեան Հիւսիսային Ամերիկայի կեդրոնական վարչութեան անդամ պրն. Արթուր Մանուկեան:

Պրն. Մանուկեան բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն, սոյն երեկոյթին առթիւ, շնորհաւորելով Հայրենիքի անկախութեան 33-րդ տարեդարձը: Ան իր խօսքին մէջ կեդրոնացաւ հաւաքականութեան անհրաժեշտութեան մասին, երբ հայրենիքը պէտք ունի մեր միասնականութեան, մանաւանդ, այս տագնապալից օրերուն:

խարհին մեզ: Յետոյ պրն. Մանուկեան հրաւիրեց պատուոյ հիւպատոս պրն. Լեւոն ԱՖէեանը, որ սրտի խօսքը ուղղէ մեզի:

Պրն. ԱՖէեան յայտնեց, թէ հպարտ կը զգայ ներկայացնելու հայրենիքը՝ Սոնթրեալի մէջ, շնորհաւորեց Հայաստանի անկախութեան 33-րդ տարեդարձը, մատնանշեց, թէ կը բոլորենք 33 տարուոյ փորձառութիւն մը, որ շատ կարճ ժամանակ է՝ երկրի մը համար, ինչպէս նաեւ ար-

կախ պետութեան:

Որմէ յետոյ հրաւիրուեցաւ յայտնի երգիչ Նրժդէր Պոստումեան եւ իր նուագախումբը որոնք իրենց երգերով խանդավառեցին ներկաները:

...Շատ երկար եւ պանծալի տարիներու մաղթանքով սիրելի Հայրենիք:

Ներկայ մը

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՁԱՅՆԸ՝ ԳԱՆԱՏԱՅԵՆ. ՆԱԽԱՐԱՐ ԺՈՒԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԼՈՅՍԻՆ ՏԱԿ

ՅԱՏՈՒԿ «ԱՊԱԳԱՅ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻՆ

Այս անգամ արդարության ձայնը լսելի կը դառնայ Հայաստան աշխարհէն հազարաւոր մղոններ հեռու գտնուող Գանատայէն:

Արդարեւ Գանատայի արտաքին գործոց նախարար Մելանի Ժոլի անդրադարձ մը կատարելով Հայ-Ատրպէյճանեան թնճուկին մասնաւորապէս կ'ըսէր՝ «Գանատան պիտի շարունակէ ճնշում գործադրել Ատրպէյճանի վրայ՝ բարեխղճօրէն ներգրաւուելու բանակցային, խաղաղ, քաղաքական միջոցներով Հայաստանի հետ տազնապի լուծման՝ յարգելով չեչինքեան սկզբունքները, ազատ արձակելով կամայականօրէն պահուող հայ գերիները, յարգելով Հայաստանի տարածքային ամբողջականութիւնը եւ զերծ մնալով ուժի կիրարկումէն ու սպառնալից հռետորաբանութենէն»: Եղած յայտարարութիւնները թերեւս նորութիւն մը չեն բերեր, սակայն ուշագրաւն այն է, որ այս որակի յայտարարութիւններ կը հնչեն «Արեւմտեան Պլոք»ի մաս կազմող այն երկրէն, որ յառաջիկային մասնակից պիտի դառնայ Պաքուի մէջ տեղի ունենալիք համաժողովին:

Հայկական ճակատին համար այս տիպի յայտարարութիւնները ոչ միայն կարեւոր կը համարուին, այլ նաեւ տեղ մը յուշել կու տան, որ Հայաստան

տակաւին յստակ չէ, սակայն յստակ է, որ Պաքուի մէջ շատ լաւ սկսած են հասկնալ, որ Ատրպէյճանի կողմէ Ռուսիոյ ուղղութեամբ «Քայլ մը կատարելու» ձեւաչափը այդքան ալ հեշտ կերպով պիտի չմարտուի:

Այս իրավիճակն անշուշտ կապ ունի, թէ յառաջիկային ով պիտի նստի ԱՄՆ-ի նախագահական աթոռին վրայ եւ անկէ ետք, ինչ պիտի փոխուի թէ ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականութեան եւ թէ ալ այդ երկրի առաջնահերթութիւններու մեծ տոմարին մէջ:

Այս բոլորը փաստելէ ետք հասկնալի է արդէն, որ արտաքին յայտարարութիւններու կամ նեցուկի կողքին ու այդ բոլորէն առաջ Հայաստանը ունի մէկ ճանապարհ եւ այդ ճանապարհը կը խօսի հզօր բանակ ստեղծելու մարտավարութեան մասին, որ առաջին փուլին պիտի դառնայ Հայաստանի անվտանգութիւնը պաշտպանելու հիմնական եւ սեփական գործիք:

Ի վերջոյ՝ աւելի յստակ պատկերացում մը ունենալու համար մասնաւորապէս Գանատայէն հնչած հայանպաստ յայտարարութիւններուն մասին ստորեւ կը ներկայացնեմ հայրենի վերլուծաբան Յակոբ Պատալ-

առնուազն մարդկային հարցերու մակարդակի վրայ, գերիներու խնդրով ու նաեւ Արցախի ժողովուրդի օրակարգին առնչութեամբ առանձինն չէ:

Ճիշդ է, որ նման յայտարարութիւնները շատ բան պիտի չփոխեն Պաքուի բաւական կարծր կեցուածքներէն, բայց եւ այնպէս անոնք՝ յայտարարութիւնները հող կը պատրաստեն, որպէսզի «Միջազգային Հանրութիւն»ը քիչ մը աւելի խոր հայեացքով դիտարկէ տեղի ունեցող գործընթացները ու մանաւանդ յիշէ, որ Արցախի կամ «Միջազգային Հանրութեան» կողմէ աւելիով ընդունուած «Լեռնային Ղարաբաղ»ի խնդիրը ոչ թէ լուծուած է շրջանին մէջ աւելի բարեյաջող փուլ մը բանալու յոյսերով, այլ տեղի ունեցած է մեծ անարդարութիւն, հազարաւոր հայեր զրկուած են իրենց պատմական հայրենիքին ու հողերուն վրայ ապրելու իրաւունքէն, ու նաեւ Արցախի քաղաքական վերնախաւին մաս կազմող հայ անձնաւորութիւններ ինչ-ինչ անհասկնալի պայմաններու տակ յայտնուած են Պաքուի բանտերուն մէջ:

Գերիներու հարցը, որ կը համարուի ամենախրթին հարցերէն մին նաեւ պատուհան մը կը բանայ այն հիմնաւոր վարկածին մասին, որ Ատրպէյճան այս փուլին բնաւ պատրաստ չէ խաղաղութեան երթալու Հայաստանին հետ:

Այդ ամենաբարձր հարթակներու վրայ եւ ամենատարբեր առիթներով խօսակցութիւններ կը լսուին այն մասին, որ Հայաստան եւ Ատրպէյճան «լուրջ» բանակցութիւններ կը կատարեն եւ մտադիր են խաղաղութեան մը հասնիլ: «Միջազգային Հանրութեան» տարբեր պատասխանատուներ, որ ամէն առիթի կ'ողջունեն Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ խաղաղութեան մը հասնելու համար իրականացուած ճիգերը խորքին մէջ այդ ողջունելէ անդին երթալու մտադրութիւնը չունին:

Ատրպէյճան իր ձեռքին ունի նաւթի ու մանաւանդ կազի խաղաքարտը, որուն ճամբով ալ յաջողութեամբ ետ կը մղէ յատկապէս Եւրոպայի կողմէ իր ուղղութեամբ կատարուած ճնշումները: Այս բոլորին զուգահեռ Պաքու նաեւ կը գործածէ Մոսկուայի հետ իր ունեցած բարձր մակարդակի յարաբերութիւնները ու տեղ մըն ալ կարծեք կը կատարէ նեղ կացութեան մէջ յայտնուած Փութինի «փափաքներ»ը, որոնք առաւելաբար կապ ունին ռուսական կազմ Եւրոպա հոսեցնելու եւ այդպէս ալ Պատերազմ մղող Ռուսաստանին կանխիկ գումարներ ապահովելու առաջադրանքներուն հետ:

Այստեղ անշուշտ Հայաստանի շահերուն ի նպաստ բանող միակ օղակը կը շարունակէ մնալ Միացեալ Նահանգները, որ իր շահերուն համար կը շարունակէ ճնշումներ գործադրել Պաքուի վրայ: Նախ Ատրպէյճանի ձեռքերը «կապել»ով ու հեռու պահելով Հայաստանը Ատրպէյճանի ռազմական ճնշումներուն դիմաց տեղի տալու համադրոյթէն:

Թէ մինչեւ ուր կրնայ շարունակուիլ ԱՄՆ-ի այս քաղաքականութիւնը

եանի գրչին պատկանող «Ինչէն կը վախնայ Ատրպէյճանը» գրութեան հիմնական բաժինը:

Պատալեան կը գրէ՝ «Օրերս նկատեցինք Գանատայի արտաքին գործոց նախարար Մելանի Ժոլիի յատուկ յայտարարութիւնը, որ Գանատայի ԱԳՆ ղեկավարն ըրած է Արցախի մէջ էթնիք գտման եւ Արցախի հայութեան բռնի տեղահանման տարելիցի առիթով: Այդ յայտարարութեան մէջ Մելանի Ժոլին ըրած է կարեւոր ձեւակերպում, նշելով, որ Գանատան կ'աջակցի Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի քաղաքական լուծման:

Ի հարկէ, մանրամասնելով իր պատկերացումը, Ժոլին ըստ էութեան յարաբերական դարձուցած է իր ձեւակերպումը, սակայն այդուհանդերձ այն ունի նուազագոյն կարեւոր արձանագրում՝ Գանատայի արտաքին գործոց նախարարը փաստացի կը խօսի այն մասին, որ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրը չէ ստացած լուծում եւ խնդիրը գոյութիւն ունի: Ինչ խօսք, Գանատան մէկ կողմէն ըլլալով Մեծն Եօթնեակի անդամ, միւս կողմէն ի հարկէ համաշխարհային քաղաքականութեան որոշիչ դերակատարներէն չէ, որոն յայտարարութիւնը կրնայ եղանակ ստեղծել միջազգային օրակարգին մէջ:

Այդուհանդերձ, տուեալ պարագային բուն հարցն այն է, որ Մեծ Եօթնեակի անդամ պետութեան արտաքին գործոց նախարարի յայտարարութիւնը կը հաւաստէ, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութիւնը լուծուած չէ, Արցախի թեման փակուած չէ: Սա է նաեւ, որ անհանգստացուցած է Ատր-

ABAKA

SECTION FRANÇAISE

LUNDI, 30 SEPTEMBRE 2024

Tensions irano-russes autour du « corridor de Zanguezour »

Écrit en anglais par Souren Sargissian et publié dans *The Armenian Mirror-Spectator* en date du 20 septembre 2024

Le corridor de Zanguezour est récemment devenu une source importante de tension entre l'Iran et la Russie, les différents acteurs régionaux poursuivant leurs propres intérêts. Pour la Turquie, il la relie au monde turc, pour l'Azerbaïdjan, il le relie au Nakhitchevan et pour les États-Unis, il offre une voie de transport de l'énergie d'Asie centrale vers l'Europe via l'Arménie et la Géorgie, contournant ainsi la Chine et la Russie. La Russie, au contraire, entend empêcher cela et prévoit de renforcer la sécurité de ses frontières dans le corridor pour maintenir sa présence militaire dans le Caucase du Sud. L'Arménie et l'Iran sont particulièrement préoccupés par les implications du corridor ; si le gouvernement arménien a son point de vue, l'Iran considère le corridor comme une ligne rouge cruciale à ne pas franchir.

Tout a commencé lorsque le ministre russe des Affaires étrangères Sergueï Lavrov, s'exprimant à Bakou, a accusé Erévan de saper les accords visant à débloquent les communications via la région arménienne de Syounik, tout en soulignant le soutien de Moscou à un traité de paix rapide entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan.

« Nous plaidons pour la signature rapide d'un traité de paix et le déblocage des communications.

Malheureusement, ce sont les dirigeants arméniens qui sabotent l'accord signé par le premier ministre Nikol Pachinian. La logique d'une telle position est difficile à comprendre », a déclaré M. Lavrov.

La déclaration de Lavrov a suscité une vive réaction de la part de Téhéran, plutôt que d'Erévan. Mohsen Rezaei, ancien chef du Corps des gardiens de la révolution islamique (IRGC) et actuel secrétaire du Conseil de discernement, a déclaré : « Le comportement de l'homme d'État russe est inacceptable et contredit leur déclaration d'amitié avec l'Iran, ces ambiguïtés doivent être levées. » Il convient de noter que le leader iranien, l'ayatollah Ali Khamenei, avait déjà clairement fait savoir au président russe Vladimir Poutine et à Pachinian que Téhéran s'opposait à l'ouverture de tout corridor, même si sa rhétorique n'a jamais été aussi dure. Quelques jours plus tard, l'ambassadeur d'Iran en Arménie a déclaré aux journalistes locaux que « les rêves de certains concernant l'Arménie sous d'autres noms, y compris le soi-disant corridor, ne se réaliseront jamais. »

Le 3 septembre, l'Iran a pris une décision assez ferme et ne s'est pas limité à de simples déclarations. Selon des informations officielles, l'ambassadeur russe à Téhéran, Alexei Dedov, a été convoqué au ministère iranien des Affaires étrangères en lien avec le récent soutien de Moscou au projet de « corridor » qui

doit relier l'Azerbaïdjan au Nakhitchevan via le territoire de l'Arménie, ont rapporté les médias iraniens. Téhéran a exprimé son inquiétude et s'est déclaré opposé à tout changement géopolitique qui pourrait violer les frontières établies dans la région, proclamant : « Cette démarche souligne l'importance pour l'Iran de maintenir l'intégrité territoriale et la stabilité dans le Caucase, ce qui est essentiel à ses intérêts nationaux et sa sécurité régionale ».

D'un point de vue diplomatique, appeler un ambassadeur au ministère des Affaires étrangères est l'une des manières les plus dures d'exprimer la position officielle du pays d'accueil. Mais cela n'a pas suffi à Téhéran et l'Iran officiel a continué à insister sur sa position. Le 10 septembre, lors de sa visite en Arménie, le vice-ministre iranien des Affaires étrangères a déclaré aux journalistes que l'Iran saluait et était prêt à faciliter la conclusion d'un traité de paix entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan, mais qu'il était important de s'opposer à tout agenda caché visant à modifier des frontières internationalement reconnues. « Nous sommes favorables au concept d'une région unifiée, développant le voisinage.

Bien sûr, nous sommes également d'accord pour débloquent les communications régionales. Nous soulignons, simultanément, le principe du respect de la souveraineté et de l'intégrité territoriale des pays, ainsi que la reconnaissance de la souveraineté des routes traversant leurs territoires. Nous respectons les intérêts mutuels dans cette région », a déclaré le vice-ministre iranien des Affaires étrangères.

Il a également souligné la nécessité de respecter l'intégrité territoriale, la souveraineté et la juridiction des pays. « Nous pensons que le Caucase du Sud ne doit pas devenir un champ de compétition pour la lutte des forces étrangères. Dans ce contexte, nous insistons sur la nécessité de s'opposer à tout agenda caché visant à déstabiliser la région et à créer un terrain propice à la modification des frontières internationalement reconnues », a déclaré le diplomate iranien.

Pourquoi l'Iran s'inquiète-t-il et pourquoi ses réactions sont-elles si dures ? Téhéran estime que le corridor de Zanguezour proposé entraverait son accès

Suite à la page 6

Un message sur le développement des relations russo-arméniennes

Le président russe Vladimir Poutine a adressé un message de félicitations au premier ministre arménien Nikol Pachinian à l'occasion du Jour de l'Indépendance de l'Arménie, le 21 septembre.

« Cher Nikol Vovae-vich, veuillez accepter mes plus chaleureuses félicitations à l'occasion de la Fête nationale de la République d'Arménie - Jour de l'indépendance.

« Nous attachons une grande importance à nos relations amicales et alliées avec l'Arménie. Il est important que nos pays coopèrent avec succès dans divers domaines, coordonnent leurs efforts au sein de l'UEEA, de l'OTSC, de la CEI et d'autres structures multilatérales.

« Je suis convaincu que le renforcement de tous les liens bilatéraux constructifs est dans l'intérêt fondamental des peuples russe et arménien, et la mise en œuvre cohérente des accords trilatéraux signés en 2020 et 2021 est une bonne base pour assurer la paix et la sécurité à long terme en Transcaucasie.

« Je vous souhaite sincèrement bonne santé et succès dans vos activités étatiques, ainsi que bonheur et prospérité à tous les citoyens de l'Arménie fraternelle. »

Message du président des États-Unis à l'Arménie

Au nom du peuple des États-Unis, le président Joe Biden a adressé ses meilleurs vœux au premier ministre arménien Nikol Pachinian et au peuple arménien à l'occasion du 33e anniversaire de l'indépendance, le 21 septembre.

« Au nom des États-Unis d'Amérique, j'adresse mes sincères félicitations au peuple arménien à l'occasion de l'anniversaire de son indépendance. Nous continuerons à soutenir les aspirations démocratiques, la souveraineté et la sécurité du peuple arménien.

« Le 21 septembre, nous nous joignons au peuple arménien pour célébrer votre dévouement à la démocratie et les liens d'amitié forts qui unissent nos nations et nos peuples. Les récentes hostilités soulignent la nécessité de redoubler d'efforts diplomatiques pour que l'Arménie puisse envisager un avenir prospère et pacifique, qui passe par la normalisation des relations avec ses voisins. Nous vous présentons nos condoléances pour les vies perdues lors des récentes attaques. Nous apprécions votre soutien aux efforts visant à apporter une plus grande stabilité à la région. Nous restons déterminés à travailler avec vous et d'autres parties pour promouvoir une résolution pacifique du conflit, y compris pour la population du Haut-Karabakh.

« Notre dialogue stratégique renouvelé entre les États-Unis et l'Arménie cette année a réitéré notre engagement commun à renforcer les liens dans le cadre de la relation bilatérale et a souligné le soutien des États-Unis à la trajectoire démocratique de l'Arménie. Les États-Unis se tiennent aux côtés de l'Arménie alors qu'elle continue de travailler à la lutte contre la corruption, à la mise en place d'institutions responsables, au renforcement de l'État de droit et à la promotion du respect des droits de l'homme.

« Notre travail commun au cours de l'année écoulée a continué de renforcer et d'approfondir les liens entre nos nations. Je souhaite à tout le peuple arménien un jour de l'indépendance sûr et pacifique ».

Message du roi Charles à l'occasion du jour de l'indépendance

Sa Majesté le roi Charles III a adressé un message de félicitations au président de l'Arménie Vahagn Khatchatourian à l'occasion du Jour de l'Indépendance de la République d'Arménie, le 21 septembre.

« Alors que vous et le peuple arménien célébrez l'occasion spéciale du Jour de votre Indépendance, mon épouse et moi avons le grand plaisir de transmettre nos sincères félicitations à Votre Excellence et au peuple arménien », a déclaré le roi.

« J'apprécie le lien qui unit nos nations et j'espère que nos pays pourront continuer à travailler en étroite collaboration sur des questions mondiales importantes, qu'il s'agisse de la paix et de la prospérité, ou de l'environnement et du changement

Suite à la page 6

Soutien de Serj Tankian au retour des Arméniens au Karabagh

Le musicien et auteur-compositeur de renommée internationale Serj Tankian, leader du célèbre groupe de rock arménien américain System Of a Down, a publié un message vidéo sur Facebook, dans lequel il réfléchissait à la déportation forcée des Arméniens d'Artsakh, il y a un an, la décrivant comme un « nettoyage ethnique ».

« Il y a un an, jour pour jour, un nettoyage ethnique a eu lieu au Haut-Karabagh et 120 000 Arméniens ont été expulsés de force par l'administration azerbaïdjanaise de l'Artsakh, où ils vivaient depuis plus de 2 000 ans. Après neuf mois de siège et de famine, l'Azerbaïdjan les a attaqués. Luis Moreno Campo, ancien procureur de la Cour pénale internationale, a qualifié les actions de l'Azerbaïdjan de « génocide ». La Cour pénale internationale des Nations unies a, à son tour, pris plusieurs décisions, affirmant la nécessité du retour des Arméniens au Haut-Karabagh. Mais ils ne peuvent faire confiance à l'Azerbaïdjan, un pays qui a procédé à un nettoyage ethnique et tué de nombreux Arméniens, faisant preuve d'un racisme extrême. L'arménophobie est même leur politique nationale », a déclaré Tankian.

Selon Tankian, les forces internationales de maintien de la paix peuvent assurer le retour et la sécurité des Arméniens au Haut-Karabagh. Mais pour cela, il faut la volonté politique de la communauté internationale, notamment de l'Union européenne et des États-Unis. L'OSCE peut également jouer un rôle important à cet égard. Selon Tankian, les Arméniens ne peuvent perdre l'espoir d'un rapatriement, leur désir de retourner dans leur patrie. « Ce qui s'est passé est un exemple de colonialisme à son apogée, y compris le nettoyage ethnique et le génocide. Les Arméniens d'Artsakh doivent avoir la possibilité de rentrer chez eux, de vivre en paix dans des conditions normales. Tout le monde doit les soutenir », a conclu Serj Tankian.

Message...

Suite de la page 5

climatique, qui profiteront à nos générations futures pour les années à venir », a-t-il ajouté.

« Ma femme et moi aimerions profiter de cette occasion pour vous adresser, ainsi qu'à tous les Arméniens, nos vœux les plus chaleureux pour l'année à venir », a déclaré le roi Charles.

Tensions ...

Suite de la page 5

terrestre à l'Europe via l'Arménie et la Géorgie, une conclusion corroborée par la carte. L'Iran n'acceptera aucun corridor en Arménie qui diviserait le pays. De plus, l'Iran s'oppose à tout corridor sous le contrôle d'une autre partie, y compris la Russie, car cela rendrait ses communications avec d'autres nations dépendantes d'un tiers. L'Iran perçoit le corridor potentiel comme une menace pour ses frontières et son influence régionale. L'ouverture de cette route diminuerait le statut de Téhéran en tant que superpuissance régionale et réduirait considérablement ses revenus de transit.

L'Iran craint en outre que le corridor ne renforce les positions de l'Union européenne et de l'OTAN à proximité de ses frontières, en particulier compte tenu des liens étroits de l'Arménie avec l'Occident et des exercices militaires avec les États-Unis, qu'il surveille avec méfiance. Sa position ferme fait obstacle à la création du corridor, obligeant Erévan à attendre que des acteurs extérieurs parviennent à un accord sur son propre territoire.

Le 17 septembre, le conseiller à la sécurité nationale russe s'est rendu en Iran pour adoucir la position de la Russie sur le corridor dit de Zanguezour. Comme mentionné dans un communiqué officiel russe, Sergueï Choïgou, secrétaire du Conseil de sécurité de la Fédération de Russie, lors des négociations avec Ali Akbar Ahmadian, secrétaire du Conseil suprême de sécurité nationale iranien, a confirmé son soutien à la politique de la République islamique d'Iran sur les corridors et les voies de communication avec l'Azerbaïdjan, a rapporté l'agence iranienne Mehr. Choïgou a rencontré Ahmadian à Téhéran le 17 septembre et a transmis un message du président russe Poutine à la partie iranienne. « Le haut responsable de la sécurité russe est arrivé à Téhéran sur instruction du président russe pour mettre en œuvre les accords conclus lors de la visite du représentant du guide suprême de la révolution islamique et secrétaire du Conseil suprême de sécurité nationale iranien Ahmadian à Saint-Petersbourg », conclut le communiqué.

Quelques heures plus tard, la réponse est venue de Turquie. Le chef des services secrets turcs a souligné qu'un accord de paix global entre Erévan et Bakou était extrêmement important pour assurer la stabilité à long terme dans le Caucase et pour le développement des communications le long de la route Azerbaïdjan-Arménie - Nakhitchevan - Turquie-Europe, y compris l'ouverture du corridor dit de Zanguezour.

Nous voyons maintenant que la Russie a choisi de ne pas se précipiter et n'a pas contredit la position iranienne, car Téhéran est très déterminé à faire avancer son programme. Nous remarquons également que la Turquie s'efforce de pousser la Russie à rejoindre le club des partisans du corridor de Zanguezour et d'exercer une pression supplémentaire sur l'Arménie pour qu'elle accepte le projet Bakou-Ankara.

Traduction N.P.

L'Arménie participe à la « World Food India 2024 »

L'ambassadeur de la République d'Arménie en Inde, Vahagn Afyan a participé à la cérémonie d'ouverture de la troisième exposition « World Food India 2024 », du 19 au 22 septembre au complexe d'exposition « Pragati Maidan » à New Delhi, en Inde.

Pour la première fois, l'Arménie a participé à l'événement avec deux

pavillons nationaux, coordonnés par le ministère de l'Économie d'Arménie. Au cours de sa visite, l'ambassadeur Afyan a eu des discussions avec des représentants de diverses entreprises arméniennes et a exploré les produits présentés, notamment des boissons alcoolisées, des boissons et des aliments transformés.

Lors de la cérémonie d'ouverture, des discours ont été prononcés par Pralhad Joshi, ministre des Affaires des consommateurs, de l'Alimentation, de la Distribution publique et des Énergies nouvelles et renouvelables, Chirag Paswan, ministre des Industries de transformation des aliments et Ravneet Singh Bittu, ministre d'État des Industries de transformation des aliments et des Chemins de fer.

L'exposition « World Food India 2024 » présente plusieurs pays, pavillons nationaux, entreprises et réseaux commerciaux, offrant une plate-forme pour des réunions d'affaires et des collaborations futures.

Possible réunion des ministres des Affaires étrangères au format 3+3 sur la question du Caucase du Sud

Maria Zakharova, porte-parole du ministère russe des Affaires étrangères, a déclaré lors d'une conférence de presse le 20 septembre que des travaux sont en cours pour une réunion des ministres des Affaires étrangères au format de la plate-forme régionale 3+3 sur la question du Caucase du Sud, prévue en Turquie.

« Je peux dire que des efforts sont en cours pour organiser une telle réunion à Ankara, en Turquie », a déclaré Mme Zakharova.

La plateforme comprend l'Arménie, l'Azerbaïdjan et la Géorgie ainsi que leurs voisins, la Russie, la Turquie et l'Iran.

UN ÉCHO SI ÉLOQUENT

Dans la photo, de gauche à droite, Feu Berdj Fazlian (rubriques et essais), feu Onnig Balian (photoreportages), feu Vahé Ketly, (typographies et rubriques), Noubar Mamourian (rédacteur, analyste); feu Dr. Haroutoun Arzoumanian (multiples responsabilités, éditoriaux), Hrant Khandjian (maquette, caricatures, chroniques sur l'art)

« Si le passé est garant de l'avenir », eh bien, en voilà un instantané de ces dévoués et passionnément amis patriotiques qui l'ont cru et fait d'ABAKA, encore et encore, la force vive de notre communauté.

Cette image témoigne de leur dur labeur, qui depuis des décennies et avec persistance, a établi le socle moral de notre culture au Canada. Nous assurerons sa survie avec la résilience et l'amour du devoir d'Arméniens et nous honorerons ainsi la mémoire de ceux qui ont sacrifié tant pour notre langue. C'est à noter qu'ABAKA continue à nous enchanter chaque semaine, sans manquement depuis 49 ans!

Assurons donc sa survie avec fidélité et amour pour notre culture identitaire. Seule fait défaut la photo de l'instigateur et fondateur de notre journal lui-même, le Dr. Arshavir Gundjian, que je salue ici.

Hrant Khandjian

ABAKA

ENGLISH SECTION

MONDAY SEPTEMBER 30, 2024

Yeremyan Projects' initiatives have significant potential for enhancing Armenia-Diaspora ties- Deputy General Director

On September 19, Lusine Yeremyan, Group Marketing and Communications Director, Deputy General Director, and Group Management Board Member of "Yeremyan Projects," participated in the second Global Armenian Summit in Yerevan.

Alongside her, Ambassador Vassilis Maragos, Head of the Delegation of the European Union to Armenia, Bruce Boghosian, President of the American University of Armenia (AUA), Armen Chobanyan, Country Director at the Izmirlian Foundation, and Masis Gyumrigyan, Technical Director of Space Programs at the Center for Scientific Innovation and Education (CSIE), took part in the panel discussion titled "Diaspora-Armenia Collaboration: Sustainable Development & Capacity-Building." The discussion was moderated by Arevik Anapiosyan, Partnerships and Development Finance Advisor at the United Nations and Adjunct Lecturer at the AUA.

The moderator, while introducing Ms. Yeremyan, emphasized that the realization of the "Yeremyan Projects" business idea is rooted in sister-brother relationship between the Yeremyans.

"For those who know our story, it should be very obvious that there is infinite love for our parents and that we both started working from an early age to ease our parents' burden. All of this is based on family values: honesty, justice, responsibility, and the importance of being human—supporting and backing each other. In supporting my brother, Davit Yeremyan, I have always believed in his dream and was sure he would succeed. Mutual trust is the foundation of our relationship.

I have lived and worked abroad for many years, and now I have returned to direct my knowledge and experience toward the development of the company. As an exemplary Armenian business model, I aim to achieve our strategic goals and expand our presence in new markets outside of Armenia," said Lusine Yeremyan in her speech.

During the panel discussion, summit participants also learned about Lusine Yeremyan's vision for engaging the potential of the diaspora in the context of the company's activities in strategic areas crucial for Armenia's sustainable development.

"Over its 20 years of operation, the company has created and implemented more than a dozen ambitious, unique, and conceptual projects, significantly contributing to the development of the restaurant industry, agriculture, and professional education in Armenia. Our group of companies operates in four main directions: agriculture, particularly dairy production; hospitality and restaurant projects; canteen projects; and professional education."

"At each stage of 'Yeremyan Projects,' we have created lasting values through various initiatives, aiming to make Armenia known worldwide. Our projects have significant potential for development and expansion, which can contribute to the enhancement of Armenia-Diaspora ties, identify and engage Diaspora resources, and position 'Made in Armenia' as a quality standard in international markets," emphasized Lusine Yeremyan.

She also noted that crises are always viewed as opportunities.

"Due to the economic crisis caused by the pandemic, our business faced new challenges, and we aimed to respond promptly and effectively. We initiated a new line of activity during the pandemic and state of emergency, focusing on our agricultural projects, particularly dairy production. This direction also allows us to contribute to strategic areas such as agriculture and food security, which are essential for the sustainable development of our country."

The Office of the High Commissioner for Diaspora Affairs of the Republic of Armenia is holding the second World Armenian Summit in Yerevan from September 17 to 20. 1,000 representatives of the Diaspora from 60 countries, 180 speakers from 25 countries, and official delegations from Greece, Cyprus, Poland, and Iraqi Kurdistan take part in the event.

'Shoulder to shoulder', Macron reiterates support for Armenia

French President Emmanuel Macron has reiterated support for Armenia.

Speaking at the UN General Assembly in New York City, Macron said that France stands "shoulder to shoulder" with Armenia when the latter is facing Azerbaijani pressure and territorial ambitions.

"Together with the Prime Minister [Pashinyan], France stands shoulder to shoulder with Armenia in conditions of Azerbaijani pressure and territorial intentions. The international community must be there to ensure the success of peace talks and preservation of the internationally recognized borders," the French President said in his speech.

Mirzoyan, Blinken and Bayramov agreed to put additional efforts towards conclusion of Agreement on Peace

On 26 September 2024 under the initiative and with participation of the U.S. Secretary of State Antony J. Blinken, the Minister of Foreign Affairs of Armenia Ararat Mirzoyan and Minister of Foreign Affairs of Azerbaijan Jeyhun Bayramov met in New York, on the sidelines of the 79th session of the UN General Assembly. MFA reports.

The Parties agreed to put additional efforts towards the conclusion of the Agreement on Peace and Establishment of Interstate Relations in the shortest possible period.

The Armenian and Azerbaijani sides expressed their gratitude to the Secretary of State for organizing the meeting.

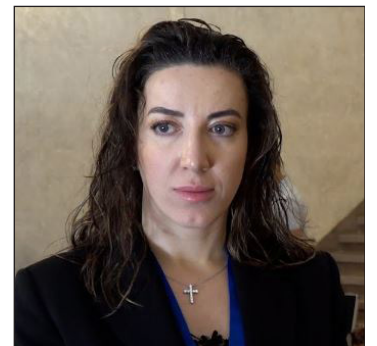
Siranush Sahakyan: Azerbaijan submitted false conclusions to ECtHR but Armenian specialists brought out the fact

The work done by the National Bureau of Expertises of Armenia on international crimes has been outstanding. Siranush Sahakyan, the Armenian prisoners' of war representative at the European Court of Human Rights (ECtHR) and president of the International Comparative Law Center, stated this in her remarks Wednesday at the conference dedicated to the 20th anniversary of the National Bureau of Expertises of Armenia.

"The fight against international crimes is one of the modern challenges. And the task of the human rights community is to represent the rights of the victims of international crimes at international instances. At these instances, conclusions are submitted, the purpose of which is to form a point of view among the international community that no crimes were committed during the conflicts.

Unfortunately, we have witnessed such a vicious practice when the respondent state, Azerbaijan, submitted false conclusions at international instances, such as the ECtHR. This is one of the challenges that requires a professional approach to overcome.

As a result of the professional approach of the [aforesaid] Bureau's employees, we were able to successfully bring out the fact through the examinations conducted. Those examinations were competitive, played a role on international platforms, and continue to play a role in substantiating Armenian arguments, establishing reality, and contributing to international justice," added Sahakyan.

Artsakh... Cont'd From page 1

populist noise is worthless when facing such a momentous issue. Armenians need to confront the problem and must come up with a strategy that takes into consideration all the hard realities presently surrounding this issue. We then need to act on it without hesitation.

Presently, the absence of a clear policy leads sometimes to unthinkable situations. It is indeed reported that some officials representing the current authorities when cornered with discomfiting questions even go so far as to openly declare that there is no more Artsakh issue: it is now resolved – “Artsakh is part of Azerbaijan.” Such a statement is outrageous. It would have been condemned as being nothing short of being the most shameful treacherous blasphemy less than a few years ago!

The author of this article cannot believe that deep down, even those who make such statements truly mean what they say. It is certainly an unacceptable outburst motivated by mere political expediency. There is little doubt that the individuals now making such an unthinkable statement were, a few decades back, among those raising their fists in 1988 and shouting “Artsakh-e meren eh!”

On the other hand, it is equally true that none of those who express today outrage for such a blasphemy have so far been able to offer any realistic alternative, beyond the mere expression of outrage. Let us be fair. Outrage is neither a strategy nor any action that leads to any solution.

I strongly believe that both the current authorities and the vociferous opposing factions are equally convinced that for many different and perhaps unrelated reasons their rhetoric on Artsakh is an expression of mere frustration.

Armenians must instead seek a realistic forward-looking plan. For such an effort, we need first to squarely face a number of cold realities which, at first sight, may look like unsurmountable hurdles, but which nevertheless need to be dealt with, in order to bring us back on a realistic course leading to the resurrection of the Artsakh issue. The ultimate sought-for result is the revival of an independent Artsakh, populated by its legitimate Armenian owners, just as it has been for multiple centuries, and which was restored only three decades back, in 1994.

The first undeniable cold reality of these days is that Armenia has lost the war against Azerbaijan. It is by now evident that one big reason for this defeat was an ill-organized Armenian army, fighting with totally inadequate military equipment.

The second and equally disastrous reality is that Armenia has miserably failed diplomatically, throughout its three decades since its independence, to build a solid legal case and has failed to

create strong international public opinion for the unquestionable right of Artsakh Armenians to live in their independent homeland.

The first and foremost precondition for any promising strategy that aims at the resurrection of Artsakh, and which may pretend to even start giving any hope of success to achieve that goal, is to correct and erase the above two fundamental deficiencies.

Let us, therefore, proceed by identifying the avenues that may lead Armenians to concrete solutions in this respect.

In order to recover from the demoralizing stigma of a defeated nation, it is absolutely necessary that the Armenian army be fundamentally upgraded both in terms of the reorganization of its structure, and in terms of its being equipped with the most efficient and relevant modern equipment. This task is evidently within the exclusive terms of reference, the rights and the obligations of the current authorities. Needless to say, this is a highly sensitive matter of national security and confidentiality. We certainly cannot expect the authorities to disclose their actions nor give any open account of their current efforts in this respect.

We do, however, welcome a definite and visible increase of Armenia’s activity to improve its position in this respect. The successful current diversification of sources to acquire military equipment, from India, France, and possibly eventually from the USA is praiseworthy. Concerning the uneasy balance of East-West relations in this respect, I submit that Russia should be the preferred alternative, provided, however, that Russia also changes and becomes as generous with Armenia as we all once hoped and believed that it was.

Beyond the external source, however, Armenia must develop also its domestic military equipment production industry. Armenia used to be one of the main providers of USSR’s most sophisticated military equipment. As a well-known example, Armenia was indeed, from the start, at the forefront of developments within the laser field. One unpardonable failure of all governments of Armenia since its independence, has been the evident complete neglect of its inbuilt pre-independence definite advantage in this respect. Overall, the revival and consolidation of Armenia’s military top readiness is evidently of highest urgency not only as part of Artsakh’s revival strategy but certainly also for the security of Armenia itself.

Armenia’s second major deficiency relative to Artsakh concerns the diplomatic and international public opinion handling domains. Unfortunately, at this point in time, this actually requires certainly a more refined approach. Indeed, today, the handling of this issue needs a much more serious and subtle handling than it would have needed only a few years back, before Armenia suffered a defeat in the battlefield and where it consistently

failed to forcefully defend the legitimate rights of the Artsakh Armenians.

Let’s be fair and realistic. Today, while a defeated Armenia is insistently pursuing the signing of a peace treaty with victorious Azerbaijan and while it appears to have succeeded in securing strong international support in that respect, one can hardly demand and realistically expect that Armenia could and should also demand explicitly from that same Azerbaijan the return of Artsakh to its legitimate Armenian owners.

It certainly could and should have held such a position rather forcefully all along the past thirty years. It certainly could and should have argued its case at that time, without any restriction, as many, including the author of this article urged repeatedly that Artsakh’s right for independence must be justifiably demanded forcefully from international instances, such as the International Court of Justice and the UN Security Council, using Kosovo’s case as a natural and perfectly consistent precedent.

Today, truly nothing has changed, neither from historic facts which support that Artsakh has been overwhelmingly a multimillennial Armenian populated land while Azerbaijan did not even exist on the map, nor from the parallel that can be made with Kosovo, and hence its right to be given internationally, a similar treatment. Therefore, the Artsakh Armenians must still immediately be allowed to return to their homeland which must further be given all the privileges of an independent country.

What needs to be subtly restructured are the names of the entities that will undertake the roles played in conducting this legitimate yet most difficult effort.

Whereas the government of Armenia may strategically and at least temporarily have to keep a relatively low profile in this respect, and even perhaps diplomatically may remain mute on this issue, it definitely must, at the same time, actively help Armenians to develop an effective alternate well-structured plan, and quietly help its implementation.

In any case, Armenia never does need to go as far as denying that Artsakh is Armenian. As much as Ararat may be in Turkey, yet it is eternally Armenian, equally, Artsakh may be in Azerbaijan, but it too is eternally Armenian.

To be practical, for the immediate short term, the actual Artsakh rhetoric on the international scene may have to be conducted in a format where Armenian authorities take a back seat. Instead, based on expert legal advice, an “Artsakh Government in Exile (AGE)” or its equivalent, bearing an appropriate name, must be established and must be given a welcome home in Armenia. The AGE must then officially take ownership of the Artsakh case. The AGE must be given generously broad help comprising all necessary legal, human and financial resources. In addition, and most importantly, this is where the so far badly underused, not to say largely wasted,

resource of the Armenian diaspora must be brought into active duty.

It has been frequently pointed out, not the least by the author of this article, that the diaspora, with its geographic immensity and equally vast human and financial resources, has the potential to play a key role in favor of all Armenian issues. The Artsakh revival effort is one specific most invigorating issue that must be started with. However, to accomplish this mission seriously, the diaspora needs to have, over and beyond its existing dispersed and uncoordinated otherwise valuable entities, one well-structured body devoted exclusively to the mission of connecting diaspora organizations and individual contributors to Armenia. This requires a professional and nonpartisan structure seriously supported by both the Armenian government, and all serious diasporan entities. In this respect the revival of the Ministry of the Diaspora in Armenia is an absolute necessity. As its counterpart, this leads me to propose that within such a structure, a “Diaspora Central Committee for Armenia (DCCFA)” must be created with affiliates in all major diasporan Armenian communities to echo amplify and complement internationally, the work and actions undertaken by the above proposed AGE, the DCCFA and the Ministry of Diaspora. In terms of international diplomatic issues, the greatest advantages of such a diaspora-based structure is obviously its complete independence from any foreign, ally or adversary nation’s self-serving pressures that currently weighs heavily on Armenian authorities.

The discussion of the details of effective structures and the backing financially and in human resources of both the AGE and the DCCFA are outside the scope of this article. It is also obvious that such task is essentially nonpartisan and is expected to be wholeheartedly backed by all Armenian entities within Armenia and the diaspora.

The key question is if we are capable, as Armenian individuals, and more importantly, through our Armenian organizations, whether political, religious, academic, and nonacademic, including rival institutions, to respond willingly and effectively to such a patriotic need. There lies the great challenge that is offered to us to meet.

As I expect this plan to be easily deemed to be too optimistic, as I insist that in fact it is not, I also remind readers that otherwise the next challenge is to advance a better alternative on the occasion of this first sad anniversary of proud Artsakh’s destructive dismantling. Artsakh was certainly not a dream. To let it now fade in the past is certainly not a permissible option for the Armenian world.

Let us remind ourselves of the days where every Armenian raised their fists defiantly and shouted “Artsakh-e Meren eh.” Has something changed since then?

ՀԱՐԻՍ. «Լ. ՂԱՐԱՔԱՂԵՆ ՏԵՂԱՀԱՆՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐՈՒ ԻՐԵՆՑ ՏՈՒՆԵՐԸ ԱՆՎՏԱՆԳ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՒ ԻՐԱԴՈՒՆՔԸ ՉԱՓԱՉԱՆՑ ԿԱՐԵՒՐ Է»

Լեռնային Ղարաքաղեն տեղահանուած հայերու իրենց տուները անվտանգ վերադառնալու իրաւունքը կարելի է հայ ժողովուրդի արժանապատուութեան վերականգնման եւ շրջանին մէջ կայունութեան համար: Այս մասին կը նշուի Միացեալ Նահանգներու փոխնախագահ, նախագահի դեմոկրատական թեկնածու Քամալա Հարիսի Հայաստանի Հանրապետութեան վերանկայացման տօնին առիթով ամերիկահայ հանրութեան ուղղուած յայտարարութեան մէջ:

Հարիս իր յայտարարութեան մէջ կը գրէ. «Մինչ մենք կը տօնենք այս օրը, մենք նաեւ պէտք է երբեք չմոռնանք Հայոց Յեղասպանութեան մասին, երբ շուրջ 1,5 միլիոն հայեր տեղահանուեցան, սպանուեցան եւ քշուեցան դէպի մահուան երթ:

«Ասիկա ողբերգութիւն մըն է, որ կը շարունակէ ձեւաւորել հայ ժողովուրդի ինքնութիւնը: Հայ-ամերիկեան համայնքի տոկոսութիւնը կը մնայ ոգեշնչման աղբիւր ամերիկեան մեր հաւաքական պատմութեան մէջ: Ես հաւատարիմ կը մնամ Հայաստանի եւ անոր դրացիներուն միջեւ կայուն խաղաղութեան հասնելու գաղափարին՝ հիմնուած գերիշխանութեան, անկախութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան յարգանքին վրայ:

«Լեռնային Ղարաքաղեն տեղահանուած հայերու իրենց տուները անվտանգ վերադառնալու իրաւունքը կարելի է հայ ժողովուրդի արժանապատուութեան վերականգնման եւ շրջանին մէջ կայունութեան համար:

«Ես պիտի շարունակեմ աջակցիլ Հայաստանին ժողովրդավարութեան ամրապնդման եւ շրջանին մէջ կայունութեան խթանման անոր ջանքերուն մէջ:

«Հայաստանն ու անոր ժողովուրդը ունին հարուստ պատմութիւն, որ կ'ոգեշնչէ բոլորս ձգտելու ազատութեան եւ արդարութեան: Ես հաւատարիմ կը մնամ մեր ժողովուրդներուն միջեւ կապերու խորացման եւ գործընկերութեան ամրապնդման, որ կ'աջակցի մեր հասարակաց արժէքներուն եւ ձգտումներուն: Մենք միասին կրնանք աւելի ապահով արդար եւ ազատ աշխարհ կառուցել: Յարգանքով, փոխնախագահ Քամալա Հարիս»:

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ...

Շար. - էջ 4- Էն

պէյճանը, որ արդէն իսկ իր դժգոհութիւնը յայտնած է ժողի յայտարարութեան կապակցութեամբ: Սակայն, տուեալ պարագային ի հարկէ պարզ է, որ լոկ Գանատայի Արտաքին գործոց նախարարի ձեւակերպումը չէ, որ կ'անհանգստացնէ Պաքուն:

Պաքուն կ'անհանգստացնէ այն, որ այսօր այդ ձեւակերպումը կ'օգտագործէ Գանատայի Արտաքին գործոց նախարարը, վաղը կրնայ ասոր վերադառնալ միջազգային քաղաքականութեան եղանակ ստեղծող առաւել ազդեցիկ որեւէ դերակատարի արտաքին գործոց նախարար, վաղը այդ հարցը կրնայ դառնալ միջազգային քաղաքականութեան առաւել որոշիչ գործընթացներու մաս: Այսօր այդ օրինակ դիտարկումները կըրնան թուիլ երեւակայական, բայց որքան հնարաւոր չէ համոզուած ըլլալ այդպիսի հեռանկարի հարցով, նոյնքան ալ դժուար է համոզուած ըլլալ հակառակի հարցով: Աւելին, Ատրպէյճանն ինքը համոզուած չէ այդ հարցով, ու ճիշդ ատոր համար է, որ պայման կը դարձնէ Հայաստանի Սահմանադրութեան փոփոխութիւնը կամ այլ կերպ ըսած՝ մինչ այժմ գոյութիւն ունեցող Հայաստանի հանրապետութեան իրաւա-քաղաքական հենքի

ՈՒՂԻՂ...

Շար. - էջ 2- Էն

տեւ ամէն պահը փոփոխական է եւ անկրկնելի, բայց յաւերժի մէջ չի փոխուում ոչինչ...: Ազգերի դէպքում էլ նոյնն է:

Նախկինում մարդիկ իրար հետ շփում էին, գիւղամէջ ու հրապարակ էին դուրս գալիս տեղեկատուութիւն ստանալու, հեղինակաւոր մարդկանց լսելու համար, հիմա սոցցանցեր մտած երկիր ենք փրկում: Իսկ արդիւնքում Արցախից մնացին դրօշն ու արցախցին, Հայաստանից էլ՝ հնդիկը, թուրքն ու այս վարչախումբը: Կեանքս էլ գերի մնաց գրին ու կորստի անբուժելի ցաւին: Ուզում եմ գոռալ՝ փնտռող ու չգտնող ազգ իմ, սիրտս էլ տողերիս հետ գերի մնաց քո վերքերին: Ես այս համատեքստում ուզում եմ որչաք պետական կառավարման համակարգի ուշադրութիւնը հրաւիրել հետեւեալի վրայ: Շատերին թուում է, թէ ապագայ մարտական գործողութիւնները հնարաւոր է լինեն միայն առաջնագծում, մինչդեռ մերօրեայ իրականութեան մէջ բազմաթիւ են նախադէպերը, երբ հակամարտող կողմերը ռազմական թիրախներ եւ ենթակառուցուածքներ են խոցում միմեանց թիկունքում: Այնպէս որ, բացի հեծանիւ քշելուց եւ խորոված ու խաշլամայ ուտելուց, պետական կառավարման ողջ համակարգը սկսած ուժային կառոյցներից, վերջացրած տեղական ինքնակառավարման մարմինների դեկավարներով, պէտք է պատրաստ լինի նաեւ այդօրինակ սցենարներին:

Համոզուած եմ, որ Սփիւռքը Հայաստանի հետ մի հզօր երկիր կը լինի, աշխարհ կը կառուցի: Յաճախ է ինձ մօտ հարց առաջանում՝ Ես

ՓԱՇԻՆԵԱՆ-ԵՐՏՈՂԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ Է ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի 79-րդ նստաշրջանին մասնակցելու համար Նիւ Եորք գացած է:

Այս շրջագիծին մէջ, վարչապետ Փաշինեանի եւ Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիպ Էրտողանի միջեւ հանդիպում մը տեղի ունեցած է՝ Նիւ Եորքի մէջ «թրքական տուն» կոչուող դիւանագիտական հանդիպումներու Թուրքիոյ գրասենեակէն ներս:

Զրուցակիցները մանրամասն անդրադարձ կատարած են Հայաստանի Թուրքիա յարաբերութիւններու կարգաւորման հոլովոյթի ծիրին մէջ արդէն իսկ կատարուած քայլերուն եւ գոյութիւն ունեցող համաձայնութիւններուն:

Ընդգծուած է կարգաւորման հոլովոյթը առանց նախապայմաններու շարունակելու եւ յարաբերութիւններուն նոր ազդակ հաղորդելու պատրաստակամութիւնը: Կողմերը անդրադարձ կատարած են նաեւ շրջանային հարցերուն:

Փաշինեան Էրտողանը տեղեակ պահած է Հայաստան-Ատրպէյճան յարաբերութիւններու կարգաւորման հոլովոյթի ներկայ կացութեան, յարաբերութիւններու կարգաւորման համաձայնագրի ստորագրման պատրաստակամութեան, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան «Խաղաղութեան խաչմերուկ» նախաձեռնութեան մասին:

Հանդիպումին հայկական կողմէն ներկայ գտնուած են Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործոց նախարար Արարատ Միրզոյեան, վարչապետի մամլոյ բանբեր Նազելի Պաղտասարեան, արտաքին գործոց նախարարի տեղակալ Վահան Կոստանեան, իսկ թրքական կողմէն՝ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Հաքան Ֆիտանն ու թրքական հետախուզութեան՝ ՄԻԹ-ի տնօրէն Իպրահիմ Քալըն:

Աւարտին յիշենք, որ Թրքական լրատուամիջոցներու ու շարք մը թելեկրամեան ալիքներու փոխանցմամբ, հանդիպման ընթացքին Թուրքիոյ նախագահը իր հեղինակութեամբ գիրք նուիրած է Հայաստանի վարչապետին:

փոփոխութիւնն ու ԵԱԿ Մինսքի խումբի ու համանախագահութեան լուծարումը:

Ատրպէյճանն օգտուած է համաշխարհային պղտորած ջուրէն եւ ուժի կիրառումով բռնագրաւած Արցախը, ենթարկած էթնիք գտման ու բռնի տեղահանման, բայց միջազգային պղտոր ջուրը ամենեւին զուլալուած չէ, եւ նոյնիսկ կը շարունակէ «պղտորիլ», այսինքն միջազգային յարաբերութիւններու վերանայման, աշխարհակարգի վերանայման խորքային գործընթացը կը շարունակէ ծաւալիլ դէպի անորոշութիւն ու անկանխատեսելիութիւն:

Իսկ այդ պարագային նոյնպիսի անկանխատեսելիութիւն է նաեւ Լեռնային Ղարաքաղի խնդրի հեռանկարի առումով: Պաքուի տազնապն այն է, որ համաշխարհային այդ «մշուշի» մէջ յանկարծ կրնայ բախիլ այդ խնդրին: Ամբողջ հարցն այն է, որ այդ առնչութեամբ սրտայոյզ պատրանքներու փոխարէն, արցախահայութենէն, յատկապէս անոր այսպէս ըսած հաստատութեանական կառուցային կամ օրինական ներկայացուցիչներէն, նաեւ Հայաստանէն եւ ընդհանրապէս հայկական կազմակերպութիւններէն լայն իմաստով կը պահանջուի հանդարտ, հետեւողական, եւ բանական աշխատանք»:

Սագօ Արեան

վարչախումբն ինչի՞ մաս-մաս ժողովրդին, իրենից վանեց սփիւռքը, եկեղեցին...: Ու այսօր անգրագիտութիւնն ամէն ճեղքով սողոսկում է մեր կեանք ու դառնում անճոռնի առօրեայ, ոչնչութիւնը մեղաւոր փնտռելով լցնում է իր դատարկ տարածութիւնը: Ակնյայտ է, որ անհաւասար կարգավիճակում մարդիկ եւ պետութիւնները որպէս հաւասարը հաւասարի չեն կարող յարաբերուել: Ուստի մեր հասարակութեան եւ պետութեան մակարդակի բարձրացման մասին մտածել եւ գործելն է ճիշդը, թէ չէ մեր անելիքը թողած մեղաւորներ ենք փնտռում շարունակ: Ու այդ անվերջ գործընթացում դեռ քանի՞ խոստովանութիւն կուլ կը գնայ անվստահութեանը, մինչեւ ճշմարտութիւնը ջրի երես դուրս կը գայ, որովհետեւ ստախօսների յենարանը տգէտների լսարանն է: Երբեմն նոյնիսկ ծիծաղելի է լսել սուտը, երբ գիտես ճշմարտութիւնը: Բայց չես էլ ուզում ընդհատել մարդուն, չէ որ տանջում՝ յօրինում է: Յետոյ էլ քանի նախանձում ես ուրիշի յաջողութեանը, քո սեփական յաջողութիւնը չես ունենայ: Յաջողակներին ոչ թէ նախանձում են, այլ նրանցից սովորում են: Հետեւապէս մեզ ինչ է մնում, ի հարկէ՝ սովորել, բացառելով հները՝ նոր սխալներ թոյլ չտալ, պատմութիւնը սերտել եւ դասեր քաղել անցեալից: Օրինակել լաւին, ուժեղին, հեռատեսին, ուղիղ նայել իրականութեան այքերին եւ յաղթանակներ կերտել:

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ
ՊԳԴ, փրօֆեսօր
Երեւան
18.09.2024
«Պայքար» շաբաթաթերթ

**Օրհնությունք՝ գանատահայոց թեմի առաջնորդ
գերշ. Տ. Աբգար եպս. Յովակիմեանի**

**Հովանավորությունք՝ Գանատայի մօտ ՀՀ-ի
լիազոր եւ արտակարգ դեսպան
տիկ. Անահիտ Յարութիւնեանի**

**«ԱՊԱԳԱՅ» Ծաբաթաթերթի 49-րդ Տարեդարձին
և
ԹՄՄ Պատգամատրական ժողովին առիթով**

**Պաշտօնական ճաշկերոյթ՝
և Հայկական Էստրատային, Ժողովրդական ու Աշուղական
Երգերու Բացառիկ Փառատօն**

Գեղարուեստական ղեկավար՝ Մանուէլ Քեօշկերեան

**Մասնակցութեամբ՝
Սօփրանօ
Թէնօր**

**Արտէն Արաբեան քառեակի՝
Սաշա Ճիհանեանի
Մանուէլ Աշրգեանի**

**Շաբաթ՝ 5 Հոկտեմբեր 2024, երեկ. ժամը 7:30-ին
Թէքէեան Մշակ. Միութեան «Յ. եւ Ս. Արզումանեան» Սրահին մէջ**

Մուտքի նուէր՝ \$75

 (514) 747-6680

 **825 rue Manoogian,
St-Laurent, QC, H4N 1Z5**